

4. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – К. : «Каравелла»; Львів: «Новий світ - 2000», 2002. – 504 с.
5. Кулаковська Л.П. Основи аудиту : навч. посібн., 4-е вид. / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – К. : «Каравелла», 2008. – 312 с.
6. Петрик О.А. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності : навч. посіб. / О.А. Петрик, В.Я. Савченко, Д.Є. Свідерський ; За заг. ред. О.А. Петрик – К. : КНЕУ, 2008. – 472 с.
7. Пилипенко І.І. Аудит. Методика документування. / І.І. Пилипенко [кол. авторів. за заг. ред. академіка АЕНУ, д.е.н. проф. І.І. Пилипенко]. – К. : Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України. – 2003. – 457 с.
8. Повідомлення інформації про недоліки внутрішнього контролю, тим кого наділено найвищими повноваженнями, та управлінському персоналу [Електронний ресурс]: МСА 265. – 2012. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/files/temp/Audit_2012_1.pdf.

References

- 1 Identification and assessment of risks of material misstatement through understanding the entity and its environment, (2012), available at: http://apu.com.ua/files/temp/Audit_2012_1.pdf.
2. Iliina, S.B. (2006), *Osnovy audytu* [Fundamentals of auditing], tutorial, Kondor, Kyiv, Ukraine, 378 p.
3. Kulakovska, L.P. and Picha, Yu.V. (2009), *Orhanizatsiia i metodyka audytu* [Organization and Methods of Auditing], textbook, Karavella, Kyiv, Ukraine, 544 p.
4. Kulakovska, L.P. and Picha, Yu.V. (2002), *Osnovy audytu* [Fundamentals of auditing], textbook, «Karavella»; «Novyi svit - 2000», Kyiv, Lviv, Ukraine, 504 p.
5. Kulakovska, L.P. and Picha, Yu.V. (2008), *Osnovy audytu* [Fundamentals of auditing], tutorial, Karavella, Kyiv, Ukraine, 312 p.
6. Petryk, O.A., Savchenko, V.Ya. and Sviderskyi, D.Ye. (2008), *Orhanizatsiia ta metodyka audytu pidpriemnytskoi diialnosti* [Organization and methodology of audit of entrepreneurial activity], tutorial, KNEU, Kyiv, Ukraine, 472 p.
7. Pylypenko, I.I. etc. (2003), *Audyt. Metodyka dokumentuvannia* [Audit. Methods of documentation], Informatsiino-vydavnychii tsentr Derzhkomstatu Ukrainy, Kyiv, Ukraine, 457 p.
8. Povidomlennia informatsii pro nedoliky vnutrishnoho kontroliu, tym koho nadileno najvyschymy povnovazhenniamy, ta upravlins'komu personalu, MSA 265 (2012), available at: http://apu.com.ua/files/temp/Audit_2012_1.pdf.

УДК 336. 71: 658

Маковоз О.С.,
к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів
Харківський національний університет внутрішніх справ

БЕЗПЕКА КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БАНКУ

Makovoz O.S.,
cand.sc.(econ), assistant professor of the
department economics and finance
Kharkiv National University of Internal Affairs

SAFETY OF CORPORATE MANAGEMENT OF BANK

Постановка проблеми. Сучасні умови господарювання, які пов'язані зі світовою економічною кризою, виводять на перший план питання безпеки банківської діяльності в Україні. Банки відіграють ключову роль в забезпеченні економічної безпеки держави, забезпечуючи проведення грошових розрахунків і платежів між суб'єктами господарювання, їх кредитування, інвестування та фінансування. Банк – юридична особа, створена у відповідній організаційно-правовій формі та має виключне право на здійснення в установленому законодавством порядку діяльності від свого імені щодо залучення коштів на вклади (депозити), розміщення зазначених коштів від свого імені і за свій рахунок на умовах повернення, терміновості та платності, відкриття та ведення банківських рахунків фізичних і юридичних осіб. Найбільш типовою та прийнятною організаційно-правовою формою для банку є корпоративна. Корпоративна форма господарювання виникає насамперед для того, щоб концентрувати розрізнені капітали з метою більш продуктивного застосування. При реалізації стратегії

розвитку банк ставить своєю метою досягнення найвищих стандартів у корпоративному управлінні. Корпоративне управління у банку – це система відносин між акціонерами банку, членами органів управління та контролю банку, клієнтами, контрагентами, органами всіх пілок державної влади. Безпека банківської діяльності виступає запорукою загального розвитку національної економіки. Вдосконалення корпоративного управління є фундаментом безпеки банку, що базується на ефективній співпраці між органами управління банку та його акціонерами, а також всіма зацікавленими особами (стейкхолдерами).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням теорії та практики взаємозв'язку безпеки та управління банку присвячено чимало досліджень провідних вітчизняних учених. Серед них наукові праці О. Барановського [1], В. Домбровського [2], А. Єпіфанова [2], Я. Жарія [3], М. Зубка [4], Ю. Корнієнко [5], О. Пластуна [2], В. Соловійова та інших. Науковці висвітлили генезис та складові елементи безпеки банківських установ, доведено тісний зв'язок її з національною безпекою. Потребує подальших досліджень необхідність формування ефективної моделі корпоративного управління банку для підвищення рівня безпеки банків у сучасних умовах господарювання.

Постановка завдання. Прискорення процесів глобалізації фінансових ринків і лібералізація ринків капіталу безумовно вимагають дослідження ролі корпоративного управління в безпеці банку. Під безпекою банку розуміють – захищеність інтересів власників, клієнтів, працівників і керівництва банку від зовнішніх і внутрішніх загроз; стан його зовнішнього та внутрішнього середовища; один з основних елементів банківського менеджменту; організація заходів із запобігання можливим загрозам його діяльності.

В умовах динамічно мінливого ринку банківських послуг і загострення боротьби за клієнтів для банків актуалізуються процеси визначення чіткої стратегії свого розвитку та досягнення певних цілей. Управління системою забезпечення безпеки сучасного банку пов'язане з необхідністю аналітичної обробки в стислі терміни великого обсягу різнопланової інформації, вилучення з неї необхідних даних, їх правильної оцінки та прийняття за результатами їх аналізу обґрунтованих і своєчасних рішень. Очевидно, що існує тісний зв'язок між корпоративним управлінням та безпекою банку. У зв'язку з вищезазначеним, метою даної статті є узагальнення наукових підходів до визначення ролі корпоративного управління в безпеці банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основними завданнями безпеки банку є інформаційне забезпечення банківських угод, забезпечення безпеки банківських операцій, захист банківської таємниці та нематеріальних активів, кадрова безпека, забезпечення особистої охорони керівництва і персоналу банку. Взаємозалежність корпоративного управління та безпеки банку включає в себе безліч понять, регламентів і систем: режим захисту комерційної таємниці, внутрішня робота з співробітниками з метою запобігання негативних явищ, бізнес розвідка й економічна безпека, інформаційно-аналітична робота в інтересах безпеки, технічний та фізичний захист майна та співробітників. Зазначене вище далеко не повний перелік напрямів роботи в забезпеченні безпеки крупного комерційного підприємства. Банки обирають свої пріоритети в розвитку вищевказаних напрямків забезпечення безпеки, це залежить від оцінки ступеня загроз, який в свою чергу залежить від виду і масштабу діяльності компанії. Як правило, оцінку загроз проводить або керівник, або начальник служби безпеки, або незалежний аудитор в галузі безпеки. Оцінка загроз постійно корегується в процесі розвитку банку.

Барановським О.І. економічна безпека банку тлумачиться як сукупність охорони комерційної та банківської таємниці; забезпечення стану найкращого використання ресурсів щодо запобігання загрозам комерційних банків і створення умов стабільного, ефективного функціонування й максимізації прибутку [1, с. 11]. Політика прозорості банку та ефективна система інформування забезпечують своєчасне та достовірне розкриття інформації з усіх важливих питань діяльності банку, що сприяє конструктивному діалогу між стейкхолдерами. Узгодження системи корпоративного управління з принципами безпеки в українських банках надасть можливість до покращення їх фінансового стану (якісніше управління активами, прибутком банку, зниження ступеня ризику через підвищення якості контролю тощо), відносин з різними групами стейкхолдерів (за рахунок покращення рівня інформованості та чіткої системи прийняття та контролю за реалізацією стратегічних рішень банку). Зазначене в кінцевому результаті позитивно впливатиме на економічний розвиток та інвестиційну привабливість національної економіки. На думку А.О. Єпіфанова, О.Л. Пластуна, В.С. Домбровського, до основних завдань банківського регулювання належать:

– підтримка стабільності й довіри до банківської системи шляхом забезпечення платоспроможності банківських структур, попередження системного ризику (тобто ризику того, що банкрутство одного або декількох банків спричинить кризу всієї банківської системи);

– захист вкладників та інших клієнтів банківської системи від надмірного ризику збитку й інших видів шкоди, яка виникає внаслідок банкрутства, шахрайства, зловживань, маніпуляцій та інших видів посадових правопорушень із боку постачальників фінансових послуг (індивідуальний ризик);

– забезпечення ефективного, надійного та результативного функціонування фінансових ринків, включаючи правильну роботу конкурентних ринкових сил (стимулювання ефективності системи) [2, с. 7-8].

Корпоративне управління у банку здійснюється відповідно до чинного законодавства України, зокрема з положеннями Цивільного та Господарського кодексів України, законів України «Про банки і банківську діяльність», «Про акціонерні товариства», іншими законами та нормативно-правовими актами Національного банку України, державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, відповідно до положень, затверджених рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11.12.2003 р. № 571, Методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України, які схвалено постановою Правління Національного банку України від 28.03.2007 р. № 98. Українські банки проголошують добровільне запровадження у власній діяльності високих стандартів корпоративного управління та беруть на себе зобов'язання послідовно дотримуватися власних Кодексів (принципів) корпоративного управління. Дотримання принципів, задекларованих в зазначеному Кодексі, є обов'язковим для всіх акціонерів банку, його органів управління та контролю, працівників банку. Також названі принципи, для побудови ефективної та прозорої системи корпоративного управління, запроваджуються шляхом викладання відповідних положень в Статут Банку та його внутрішніх положеннях [6-8]. При цьому необхідно керівництву банку враховувати та активно запроваджувати вимоги та принципи кращої міжнародної практики корпоративного управління.

Корпоративне управління в банку складається з трьох основних елементів:

- етичних основ діяльності Банку, що полягають у дотриманні інтересів акціонерів;
- досягнення довгострокових стратегічних завдань;
- дотримання всіх юридичних і нормативних вимог щодо діяльності банку.

Корпоративне управління служить інструментом безпеки банку щодо розробки більш чітких принципів взаємовідносин між менеджментом та акціонерів, що в свою чергу забезпечує ефективність діяльності банку та захист інтересів стейкхолдерів.

Безумовно, насамперед цією проблемою опікуються власники банку, його акціонери, що турбуються про розвиток свого бізнесу і несуть за нього матеріальну, моральну та соціальну відповідальність, якщо, звичайно, банку первісно не відведена роль кримінальної організації [3, с. 57].

Власники банку повинні мати бездоганну ділову репутацію та задовільний фінансовий стан.

Формування корпоративної культури розглядається Базельським комітетом як найважливіший аспект належного корпоративного управління в кредитній організації.

У забезпеченні адекватних принципів корпоративного управління та в безпеці банку зацікавлені також і клієнти, що складаються з постійних і нових юридичних осіб, а також з аналогічних частин фізичних осіб, які є вкладниками, позичальниками кредитів і користувачами будь-яких банківських послуг. Особливе місце займає моніторинг контрагентів (конкурентів) – завдання, яке намагаються вирішувати майже всі суб'єкти ринку: і державні органи, і банки, і комерційні організації, і фізичні особи. Визначення фінансової стійкості банків дозволяє проводити ефективну клієнтську політику, спрямовану на перехід клієнтів від банків-конкурентів, у випадку якщо у конкурента з'являються ознаки нестабільності. Одночасно з моніторингом контрагентів менеджменту корисно проводити моніторинг показників власного банку для визначення тенденцій і прийняття відповідних заходів завчасно.

Висновки з даного дослідження. Таким чином, роль корпоративного управління в безпеці банку полягає насамперед у розробці системи ефективної взаємодії акціонерів, менеджменту, клієнтів (вкладників), інших учасників корпоративних і банківських відносин, а також повинна бути спрямована на заохочення активного та постійного співробітництва між ними.

Сьогодні банки реалізують ті заходи, які відповідають їх можливостям, особистому сприйняттю керівників і до яких готовий персонал, а відсутність загальної методики обліку факторів, що визначають безпеку банківської діяльності, призводить до ігнорування її у практичній діяльності.

Для забезпечення безпеки банківської діяльності в Україні вважаємо за доцільне Національному банку України розробити науково обґрунтовану концепцію та механізм забезпечення безпеки банку, методику оцінки корпоративного управління банку, що в подальшому надасть можливість здійснювати як внутрішній, так і зовнішній контроль з боку стейкхолдерів. Також серед основних напрямів діяльності держави в даній сфері має стати створення збалансованої правової основи, яка б забезпечила ефективне формування та функціонування, а також правоохоронного механізму щодо захисту від впливу кримінальних процесів на банківську діяльність.

Література

1. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема виміру / О.І. Барановський // Економічне прогнозування. – 2006. – № 1. – С. 7-32.
2. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія / [А.О. Єпіфанов, О.Л. Пластун, В.С. Домбровський та ін] ; за заг. редакцією д-ра екон. наук, проф. А.О. Єпіфанова. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. – 295 с.
3. Жарій Я.В. Особливості управління діяльністю комерційного банку в умовах фінансової кризи / Я.В. Жарій // Вісник ЧДТУ. – 2009. – № 35. – С. 53-63.
4. Зубок М.І. Безпека банківської діяльності : навч. посіб. / М.І. Зубок. – К. : КНЕУ, 2002. – 190 с.

5. Корнієнко Ю.В. Фінансова безпека банків як об'єкт наукового дослідження [Електронний ресурс] / Ю.В. Корнієнко. – Режим доступу: <http://irbis.kneu.kiev.ua:8080/bitstream/2010/918/1/Kornienko.pdf>.
6. Концепция безопасности коммерческого банка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://arb.ru/departs/s_konc.htm
7. Про затвердження Принципів корпоративного управління: рішення ДКЦП та ФР від 11 грудня 2003 р. № 571 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua/law/13308>
8. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України: Постанова правління Національного банку України від 28 березня 2007 р. № 98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0098500-07>

References

1. Baranovskyi, O.I. (2006), "Banking safety: measuring problem", *Ekonomichne prohnozuvannia*, no. 1, pp. 7-32.
2. Epifanov, A.O., Plastun, O.L., Dombrovskiy, V.S. and other (2009), *Financial safety of enterprises and bank institutions* [Finansova bezpeka pidpriemstv i bankivskih ystunov], monograph, DVNZ "UABS NBU", Sumi, Ukraine, 295 p.
3. Zharii, Ya.V. (2009), "Features management of commercial bank activity in the conditions of financial crisis", *Visnik CHDT*, Announcer of Cherkassy State Technological University, no. 35, pp. 53-63.
4. Zubok, M.I. (2002), *Banking Security* [Bezpeka bankivskoї diyalnosti], tutorial, KNEU, Kiev, Ukraine, 190 p.
5. Kornienko, Yu.V. (2010), "Finance safety of banks as object of scientific research", available at: <http://irbis.kneu.kiev.ua:8080/bitstream/2010/918/1/Kornienko.pdf>.
6. *The concept of security of commercial bank* [Konceptiia of bezopasnosti kommercheskogo banka], available at: http://arb.ru/departs/s_konc.htm
7. *On approval of the Corporate Governance Principles: decision DKTSP and RF of 11 December 2003 p. № 571* [Pro zatverdzhennia Pryntsyviv korporatyvnoho upravlinnia: Reforms DKTSP that DF], available at: <http://nssmc.gov.ua/law/13308>
8. "Pro skhvalennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo vdoskonalennia korporatyvnoho upravlinnia v bankakh Ukrainy: Postanova pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 28 bereznia 2007 r no. 98", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0098500-07>

УДК 004:658.012.12:338.45.71

Гришко Н.Є.,
к.е.н., доцент кафедри економіки
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В АНАЛІТИЧНОМУ ІНСТРУМЕНТАРІЇ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Grishko N.E.,
cand.sc.(econ.), associate professor of the department of economics,
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE ANALYTICAL TOOLS MANAGEMENT OF THE INDUSTRIAL ENTERPRISE DEVELOPMENT

Постановка проблеми. Проблемою сьогодення є кризовий стан підприємств машинобудівної промисловості, що, передусім, обумовлено погіршенням кон'юнктури світового та національного ринків, тому на порядку денному постає питання формування ефективного механізму управління розвитком промислового підприємства із акцентом на попередження негативних змін у зовнішньому оточенні.

Значні масштаби збитковості вітчизняних підприємств провідних галузей економіки (46,1% промислових і 44,9% машинобудівних підприємств (січень-червень 2014 року) [1]), підтверджують необхідність та актуальність вирішення завдань, пов'язаних з побудовою й ефективним функціонуванням системи управління розвитком підприємств в розрізі формування превентивних складових механізмів та інструментальних засобів управління.